Verkrijgbaar bij den Plantenziektenkundigen Dienst. PRIJS f 0.10
Franco p.p.

VERSLAGEN EN MEDEDEELINGEN VAN DEN PLANTENZIEKTENKUNDIGEN DIENST TE WAGENINGEN, No. 79.

IMPERIAL MYCOLOGICAL INSTITUTE
22 JUN 1935

DE WET TOT BESTRIJDING VAN DEN COLORADOKEVER

April 1935
DRUK: H. VEENMAN & ZONEN, WAGENINGEN

DE WET TOT BESTRIJDING VAN DEN COLORADOKEVER

In verband met de toenemende verbreiding van den Coloradokever in Frankrijk zijn in verschillende landen bepalingen vastgesteld, welke ten doel hebben, den invoer van dezen schadelijken kever te voorkomen. Ook ons land is daartoe overgegaan en onze voorschriften zijn vastgelegd in de Wet van 7 Juli 1932, Stbl. 321, houdende bepalingen tot wering van den Coloradokever bij in- en doorvoer van aardappelen en versche groenten.

In 1933 en 1934 is respectievelijk in Engeland en Duitschland gebleken dat de Coloradokever, ondanks het bestaan van dergelijke voorschriften, toch kan worden ingevoerd, daar in beide landen deze kever in aardappelvelden, welke dicht bij havenplaatsen gelegen waren, is opgetreden. Dit optreden is ongetwijfeld een gevolg van de overbrenging van levende kevers met transportmiddelen (schepen). Van deze gevallen, die resp. bij Tilbury (aan de Thames) en bij Stade (tusschen Cuxhaven en Hamburg) zijn voorgekomen, is mededeeling gedaan in het Tijdschrift over Plantenziekten, jaargang 1933, blz. 247/48 en jaargang 1934, blz. 215/22.

Ongetwijfeld bestaat dus ook voor ons land de mogelijkheid, dat de Coloradokever, ondanks de weringsvoorschriften, op oncontroleerbare wijze wordt ingevoerd. Als dit geschiedt, moeten onmiddellijk maatregelen genomen worden om het insect geheel uit te roeien, daar zijn aanwezigheid in onze culturen zeer ernstige gevolgen voor onzen uitvoerhandel van land- en tuinbouwproducten zou hebben. Vermeld zij hierbij slechts, dat verscheidene landen den invoer van deze producten verbieden, indien zij gegroeid zijn op plaatsen, die minder dan 20–200 km verwijderd zijn van een perceel, waarop de Coloradokever voorkomt.

Ten einde over de volmachten te beschikken, die voor uitvoering van de alsdan te treffen maatregelen noodig zijn, is de Wet van 27 December 1934, Stbl. 687 houdende bepalingen tot bestrijding van den Coloradokever, afgekondigd.

Aangezien het zeer gewenscht is, dat alle belanghebbenden met deze bepalingen bekend zijn, opdat aan de uitvoering ervan in geval de kever in ons land mocht blijken voor te komen streng de hand kan worden gehouden, worden zij hieronder overgenomen en toegelicht.

Een beschrijving van den Coloradokever, met gekleurde plaat, is opgenomen in Vlugschrift no 47. De Coloradokever [1]) terwijl uitvoeriger gegevens over het insect, zijn levenswijze, schadelijkheid, voedsterplanten enz. zijn neergelegd in de vroeger verschenen Mededeeling no 68, De Coloradokever. [2])

De Wet luidt als volgt:

Wet van den 27sten December 1934, houdende bepalingen tot bestrijding van den Colorado-kever.

Artikel 1

Indien zich op een perceel de Colorado-kever (Leptinotarsa decemlineata Say) bevindt, is de gebruiker van het perceel verplicht hiervan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester van de gemeente, waarin het perceel is gelegen.

Artikel 2

De burgemeester, die eene kennisgeving ontvangt als bedoeld in artikel 1, of die op een perceel in zijne gemeente de aanwezigheid van den Colorado-kever vaststelt of vermoedt, geeft daarvan onverwijld kennis aan het Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst.

Artikel 3

Het Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst deelt den burgemeester mede welke maatregelen, tot bestrijding van den Colorado-kever, op de in de artikelen 1 en 2 bedoelde perceelen, alsmede op perceelen, waarop door hem de aanwezigheid van den Colorado-kever is vastgesteld of wordt vermoed, moeten worden getroffen.

Artikel 4

De in het vorige artikel bedoelde maatregelen kunnen bestaan in:

a, het vangen en onschadelijk maken van de kevers, zoomede van de eieren en larven van deze,

b, het bespuiten of bestuiven van de op het perceel geteelde gewassen met een of meer insectendoodende middelen,

c, het ontsmetten van den grond,

d, de vernietiging van het gewas of een gedeelte daarvan,

e, andere middelen, welke door wetenschap of practijk als doeltreffend zijn aangewezen.

---

[1]) Evenals de andere Vlugschriften van den Plantenziektenkundigen Dienst verkrijgbaar à 4 cents per stuk, verhoogd met de verzendkosten.

[2]) Verkrijgbaar à f 0.20 franco.

Artikel 5

1. De burgemeester beveelt schriftelijk den gebruiker van een perceel, waarop de aanwezigheid van den Colorado-kever is vastgesteld of wordt vermoed, die maatregelen te nemen, welke overeenkomstig art. 3 moeten worden getroffen.

2. In elk bevelschrift wordt een termijn gesteld, waarbinnen de in het eerste lid bedoelde maatregelen moeten zijn ten uitvoer gelegd.

3. Indien de gebruiker van een perceel nalatig blijft de in het eerste lid bedoelde maatregelen ten uitvoer te leggen, doet de burgemeester deze ten uitvoer leggen op kosten van den gebruiker van het perceel.

Artikel 6

1. Door Onzen met de zaken van den Landbouw belasten Minister kan de verbouw van aardappelen op perceelen, waarop de aanwezigheid van den Colorado-kever is vastgesteld of wordt vermoed, worden verboden of den gebruiker van het perceel een beperkte verbouw van aardappelen worden voorgeschreven.

2. Indien door Onzen, met de zaken van den Landbouw belasten Minister een beperkte verbouw van aardappelen wordt voorgeschreven, worden daarbij de plaats of de plaatsen, waar en het tijdstip, waarop de aardappelen geplant moeten worden, zoomede het aantal te planten aardappelen, vastgesteld.

Artikel 7

Het is een ieder verboden levende Colorado-kevers of eieren of levende larven daarvan in zijn bezit te hebben of te vervoeren.

Artikel 8

1. Het is verboden loof van aardappelplanten te vervoeren of te doen vervoeren van een perceel, waarop de aanwezigheid van den Colorado-kever is vastgesteld of wordt vermoed.

2. Het vervoeren of doen vervoeren van aardappelen en andere gewassen, afkomstig van een perceel, waarop de aanwezigheid van den Colorado-kever is vastgesteld of wordt vermoed, is slechts toegestaan met schriftelijke machtiging van den burgemeester der gemeente, waarin het perceel is gelegen, gehoord het Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst.

Artikel 9

Aan eigenaren van een gewas, dat ingevolge het bepaalde in artikel 4 vernietigd is, en aan gebruikers van perceelen, waarop de teelt van aardappelen is verboden of beperkt is voorgeschreven, of waarvoor de uitvoering van de in artikel 4 bedoelde

bestrijdingsmaatregelen is getroffen, kan uit 's Rijks kas een schadevergoeding worden verleend volgens de door Onzen, met de zaken van den Landbouw belasten Minister te stellen regelen.

Ter toelichting aan deze bepalingen diene het volgende.

Art. 1 en 2. Indien de gebruiker van een perceel daarop den Coloradokever aantreft, moet hij daarvan onmiddellijk kennis geven aan den burgemeester van de gemeente, waarin het perceel gelegen is, terwijl de burgemeester van deze aangifte onmiddellijk mededeeling doet aan het Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst. Het spreekt vanzelf, dat de mededeeling op de snelste wijze, dus telefonisch of telegrafisch gedaan moet worden aangezien er tusschen het constateeren van de aanwezigheid van den kever en het uitvoeren van bestrijdingsmaatregelen feitelijk geen tijd mag worden verloren.

Volgens het bepaalde in artikel 2 is de burgemeester ook verplicht bericht te zenden, als hijzelf (of zijne ambtenaren) den kever waarneemt *of diens aanwezigheid vermoedt.* Het is werkelijk veel beter dat honderdmaal een deskundige, die geraadpleegd wordt, moet constateeren dat wat men hem toont, geen Coloradokever is, dan dat ook voor één maal een echte Coloradokever niet herkend wordt, doordat men geen moeite gedaan heeft om een deskundige te raadplegen. In de praktijk zullen niet onmiddellijk alle meldingen bij het hoofdbureau te Wageningen binnenkomen, maar zal men eerst eenige zekerheid trachten te verkrijgen, door zich te wenden tot een ambtenaar van den Plantenziektenkundigen Dienst of tot iemand van de landbouwvoorlichting of het landbouwonderwijs (hoofden van lagere land- of tuinbouwscholen en land- of tuinbouwonderwijzers). Zij, die het Vlugschrift over den Coloradokever met de daarin opgenomen gekleurde plaat geraadpleegd hebben, zullen voldoende zekerheid kunnen geven. Elke melding en zending zal natuurlijk onmiddellijk worden onderzocht.

In verband met de belangen, die er voor onze cultuur en onzen handel aan verbonden zijn, wordt aller medewerking bij het vaststellen van de aanwezigheid van den Coloradokever ingeroepen.

Art. 3. In dit artikel is bepaald, dat het Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst den burgemeester mededeelt, welke maatregelen ter bestrijding van den kever moeten worden getroffen. Het is zeer juist, dat de regeling van de bestrijding geheel aan den Plantenziektenkundigen Dienst wordt overgelaten, daar deze geheel afhangt van den omvang, den aard en de ligging van het besmette terrein. Wel wordt in artikel 4 aangegeven, waarin deze maatregelen kunnen bestaan, maar deze omvatten alles wat

tot nu toe voor de uitroeiing van haarden van het insect nuttig en noodig is gebleken.

Er is echter verder nog bepaald, dat deze voorschriften (aan den burgemeester) ook worden medegedeeld voor de perceelen, waarop door het Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst de aanwezigheid van den Coloradokever is vastgesteld of wordt vermoed.

Deze weinige woorden hebben een zeer groote beteekenis. Men moet er zich namelijk wel van bewust zijn, dat het bij het uitroeien van een haard van den Coloradokever niet alleen gaat om het perceel of de perceelen, waarop de kever of de larven van dezen gevonden worden. Er zal wel met de grootste zorgvuldigheid onderzocht worden, waar de kever aanwezig is en op deze plaatsen zal de bestrijding in de eerste plaats moeten worden geconcentreerd.

Maar men heeft hier te doen met een insect, dat zich over vrij groote afstanden vliegend (daarbij meermalen geholpen door den wind) kan verplaatsen, zoodat men bij het vinden van een haard er op verdacht moet zijn, dat ook op kleineren of grooteren afstand daarvan, een of meer kevers kunnen zijn terecht gekomen. Het is mogelijk, dat deze, bij het afzoeken van de aardappelvelden in de omgeving, gevonden worden. Maar het is ook mogelijk dat zij niet of niet alle gevonden worden en deze zouden dan, als niet bij voorbaat de noodige maatregelen genomen werden, een nieuwen haard kunnen vormen. Dit geval doet zich vooral voor als de eerst aanwezige besmettingshaard eerst gevonden wordt, als zich juist een generatie heeft ontwikkeld en als er dus een aantal kevers, waarvan de larven tot den verpoppingstijd op het aardappelgewas hebben geleefd en daarna ter verpopping in den grond zijn gekropen, uit den grond te voorschijn is gekomen en op zoek gaat naar andere aardappelvelden, om daarop weer hun eieren te leggen. Alsdan kan, vooral als in dien tijd krachtige luchtstroomingen voorkomen, een aantal kevers op kilometers ver verwijderde velden terecht komen, zooals in Frankrijk is gebleken.

Vandaar dat in de tot nu toe in Engeland en Duitschland voorgekomen gevallen van geïsoleerde infecties, niet alleen het veld, waarop de kevers waren waargenomen, als besmet en de daaraan grenzende velden als verdacht werden beschouwd, maar dat die verdenking tot meerdere kilometers rondom het besmette perceel werd uitgebreid.

Door de gevallen, waarvan wij er nu in de laatste twintig jaar drie hebben medegemaakt, nl. één in Engeland (te Tilbury aan de Thames) en twee op bijna dezelfde plaats in Duitschland (bij Stade, dicht bij Hamburg) aldus te beschouwen en zóó op zeer ruimen schaal bestrijdingsmaatregelen toe te passen, is het gelukt, deze haarden praktisch in één jaar uit te roeien. Wij zullen

genoodzaakt zijn hetzelfde te doen, als hier te lande zich een dergelijk geval mocht voordoen en het is daarom, dat in Artikel 3 aan het Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst een zoo ruime bevoegdheid is gegeven.

In Artikel 4 worden de maatregelen aangegeven, die ter bestrijding van de kever kunnen worden voorgeschreven.

Deze bestaan in:

a. het vangen en onschadelijk maken van de kevers, zoomede van de eieren en larven van deze;

b. het bespuiten van het gewas met insectendoodende middelen;

c. het ontsmetten van den grond;

d. het vernietigen, geheel of gedeeltelijk van het gewas, terwijl daaraan, ter completeering, nog is toegevoegd:

e. het toepassen van andere middelen, welke door wetenschap of practijk als doeltreffend zijn aangewezen.

Bij het vaststellen van een haard, zal allereerst overgegaan moeten worden tot het vangen en dooden van de aanwezige kevers, larven en eieren. Daarna wordt op de perceelen, voor zoover dit noodig zal blijken te zijn, het gewas vernietigd om eventueel nog aanwezige levende resten te dooden en, in verband met de mogelijkheid, dat zich reeds poppen of kevers in den grond bevinden, wordt de grond ontsmet.

De bespuiting van het gewas met insectendoodende middelen wordt uitgevoerd op de omgevende perceelen, in zoo ruimen omtrek als in verband met de gevonden haard noodig zal blijken te zijn, maar ook dan nog is een zeer nauwkeurig toezicht op die perceelen wenschelijk gedurende het geheele verdere seizoen.

Een bestrijding, op zoo ruimen schaal als hier is aangegeven, wordt uitsluitend bedoeld voor geïsoleerde haarden, zooals die door toevallige besmetting door kevers welke met transportmiddelen (b.v. schepen) uit Frankrijk levend zijn aangewend en hier in een aardappelveld zijn terecht gekomen, kunnen optreden. Tot deze behoorden de hierboven genoemde gevallen in Engeland en Duitschland. Het gaat er dan om, door volledige uitroeiing van zulk een door toevallige omstandigheden gevormde haard, aan den kever de kans te ontnemen, zich blijvend in onze aardappelvelden te vestigen.

Geheel anders zal de toestand zijn die ontstaat, als de kever, door natuurlijke uitbreiding van het gebied in Frankrijk, waar hij thans onuitroeibaar is, door België heen onze zuidelijke grens nadert en deze gaat overschrijden. Dan kan men van volledige uitroeiing van een of enkele haarden geen heil meer verwachten, daar men dan met een voortdurend voortdringen van den vijand uit het Zuiden rekening moet houden.

Gelukkig zal er nog wel eenigen tijd voorbijgaan, alvorens deze toestand bereikt is, zoodat er nog alle reden is om te trachten, de toevallige infecties volledig uit te roeien, opdat ons zoo lang mogelijk de nadeelen, die aan een uitbreiding van den Coloradokever over ons geheele land verbonden zijn, bespaard zullen blijven.

Art. 5. Betreft de bevelschriften, die voor de uitvoering van de voorgeschreven maatregelen uitgevaardigd zullen worden.

Zij worden schriftelijk gegeven; er in wordt een termijn genoemd, waarbinnen de maatregelen moeten zijn uitgevoerd. Voor het verzamelen en vernietigen van kevers, eieren en larven zal deze termijn natuurlijk zeer kort moeten zijn, daar het noodig is, dat vooral de vliegende kevers onmiddellijk worden gevangen. Ook de larven moeten ten spoedigste verzameld worden, daar voorkomen moet worden, dat zij levend in den grond kruipen.

In de derde alinea wordt de bevoegdheid gegeven voorgeschreven maatregelen op kosten van den gebruiker van het perceel te doen uitvoeren, indien deze nalatig in de uitvoering is. Dat wil dus zeggen, dat, als zulk een gebruiker niet onmiddellijk zijn volledige medewerking geeft, het werk toch en volledig zal worden uitgevoerd (zie verder art. 9.)

Het bepaalde in Artikel 6 is zeer belangrijk voor het verzekeren van een volledige bestrijding van den kever. Immers als alle maatregelen tot uitroeiing van een haard genomen zijn, zoowel op de rechtstreeks besmet bevonden als op de verdachte perceelen, heeft men nog niet de zekerheid, dat deze een volledig succes hebben opgeleverd. En ik kan daaraan onmiddellijk toevoegen, dat zulk een succes in de laatst waargenomen gevallen ook niet onmiddellijk verkregen is. Zoowel te Tilbury als te Stade toch heeft men, ondanks de zeer uitgebreide en rigoureuze maatregelen, in het daaropvolgende jaar nog enkele levende kevers gevonden, die weer het uitgangspunt voor een nieuwe haard zouden hebben gevormd, als zij niet ontdekt (en vernietigd) waren.

Men moet dus zeer beslist rekening houden met de mogelijkheid, dat nog enkele kevers aan de vernietiging van het vorige jaar zijn ontsnapt en het gaat er om er voor te zorgen, dat men die kevers kan vangen en dooden.

Daarvoor is het noodig, dat zij in hun directe omgeving aardappelplanten kunnen vinden, waardoor zij aangetrokken worden en waarop zij hun eieren zullen willen leggen.

Er moeten dus aardappelplanten aanwezig zijn in het geheele besmette en verdachte gebied in het jaar, volgende op dat van de uitroeiing van een haard, maar hun aantal moet zoo beperkt zijn, dat het mogelijk is, ze een tijdlang dagelijks zeer nauwkeurig te

onderzoeken op de aanwezigheid van kevers. Het gaat er dus om, de weinige kevers, die overgebleven mochten zijn, naar weinige, over het geheele terrein goed verdeelde, aardappelveldjes te lokken en ze daar, door nauwkeurig onderzoek, op te sporen en te vernietigen: het vangplantsysteem dus.

Om de toepassing van dit systeem, over grootere uitgestrektheden, mogelijk te maken is bepaald, dat op besmette en verdachte perceelen de verbouw van aardappelen niet alleen kan worden verboden, maar dat deze ook en dan in beperkte mate, kan worden voorgeschreven. Zelfs de plaats of plaatsen waar en het tijdstip waarop de aardappelen geplant moeten worden, kan hierbij worden bepaald, zoomede het aantal te planten aardappelen. Het kan dus niet voorkomen, dat een aantal verbouwers, die andere gewassen zouden willen telen, de verbouw van aardappelen als vangplanten onmogelijk zou maken.

Het spreekt vanzelf, dat van deze bevoegdheid alleen gebruik gemaakt wordt, zoolang het gevaar bestaat voor de aanwezigheid van weinige en zeer verspreide kevers. Het is echter duidelijk, dat dergelijke voorschriften moeten kunnen worden gegeven als het er om gaat, een zeer gering aantal kevers (in Engeland heeft men er in het tweede jaar nog slechts twee gevonden) op een oppervlakte van verscheidene honderden hectaren op te sporen. En dit opsporen is toch noodig, om de zekerheid te hebben, dat geen nieuwe haard meer gevormd wordt.

Het verbod in artikel 7 voor het in bezit hebben of vervoeren van levende Coloradokevers, van eieren of levende larven daarvan, heeft natuurlijk ten doel te voorkomen, dat de kevers (zij het wellicht met de beste bedoelingen) naar andere plaatsen wordt overgebracht en daar misschien in een aardappelveld terecht komt.

Ook het verbod van het vervoer van loof van aardappelplanten, afkomstig van besmette of verdachte perceelen heeft de bedoeling, elke kans op overbrenging van kevers of larven naar andere plaatsen te voorkomen.

Vervoer van aardappelen en van andere gewassen kan worden toegestaan. Daarvoor moet een schriftelijke machtiging van den burgemeester worden verkregen. De mogelijkheid van overbrenging van den kever met aardappelen of andere producten is veel kleiner dan die met aardappelloof. Daarom kan vervoer van deze onder voorwaarden, worden toegestaan.

In artikel 9 wordt de mogelijkheid geopend dat aan hen, die schade lijden door hetgeen ter bestrijding en voorkoming van den kever kan worden voorgeschreven, een schadevergoeding kan worden verleend.

PUBLICATIES VAN DEN PLANTENZIEKTENKUNDIGEN DIENST

verkrijgbaar tegen den hieronder vermelden prijs bij den Inspecteur, Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst te Wageningen — Postrekening 18018.

VLUGSCHRIFTEN:

Prijs 4 cts per stuk plus verzendkosten, bedragende voor 1 ex. 2 cts, 10 ex. 4 cts 50 ex. 15 cts.

1. Bladluizen.
2. Schildluizen.
3. Bladaaltjes.
4. Resultaten van proeven met Californische pap.
5. Sproei- en Stuifwerktuigen.
6. Bordeauxsche pap en Normaalpappoeder.
7. Californische pap.
8. Carbolineum en eenige andere sproeimiddelen tegen dierlijke parasieten.
9. Selderieziekten.
10. Koolziekten.
11. Eenige Rhododendron-vijanden.
12. Eenige belangrijke rozenvijanden.
13. De kankerziekte der ooftboomen.
15. De fritvlieg.
17. De bessenbladwesp.
19. Het stengelaaltje.
20. Het bieten- of haveraaltje.
21. Het wortelaaltje.
22. Graanroest.
23. Vlekken- en Macrosporiumziekte der boonen.
24. Vlekkenziekte der erwten.
25. Bietenwortelbrand.
26. Aaltjesziekten in bolgewassen.
27. Aardappelwratziekte.
28. Rondknop bij zwarte bessen.
29. Bloedluis.
30. De slakvormige bastaardrups der ooftboomen.
31. Beukenwolluis.
32. De zgn. „meeldauw" der tomaten.
33. De elzen- en wilgensnuittor (*Cryptorrhynchus lapathi L.*).
34. Wilgenhaantjes.
35. Iepenspintkevers.
36. Het spint (roode spin).
37. De klaverkanker.
38. Pokziekte van het pereblad.
39. Bestrijding van den Amerikaanschen kruisbessenmeeldauw.
40. De bestrijding der emelten.
41. Ontsmetting van aardappelen met sublimaat.
42. Drinkbakken voor vogels en andere dieren.
43. De bietenvlieg (*Anthomyia conformis Fall* = *Pegomyia hyoscyami Panz*).
44. Thrips.
45. Iets over de beteekenis van de vogels voor onze cultures.
46. De steenrups der pruimen.
47. De Coloradokever.

MEDEDEELINGEN:

1. De spruitvreter of knopworm der bessestruiken, 4e dr. f 0,35.
2. De roode worm der frambozen, 3e dr. f 0,35.
3. De trekmade, 3e dr. f 0,25.
4. Brandziekten van granen, 3e dr. f 0,30.
5. Dopluis op perzik en druif, 2e dr. f 0,25.
6. Aardappelziekten, waarmede rekening moet worden gehouden bij de veldkeuring en bij de selectie, 6e dr. f 0.30.

6a. Guide pour l'inspection aux champs et pour la sélection des pommes de terre. f 0,40.

7. Insectenschade op gescheurd grasland in 1918, 2e dr. f 0,15.
8. De koolvlieg (*Chortophila brassicae* BCHE), 2e dr. f 0,25.
9. Ziekten van aardappelknollen, 5e dr., f 0,25.
10. De loodglansziekte onzer ooftboomen, 3e dr. f 0,20.
11. Plantenziekten, waarmede rekening moet worden gehouden bij de veldkeuring, 3e dr. f 0,20.
12. Verslag over de werkzaamheden van den Phytopathologischen Dienst in het jaar 1919. Uitverkocht.
13. Le service phytopathologique aux Pays-bas 2e éd. f 0,15.

13a. The Phytopathological Service in the Netherlands. 3rd ed. f 0,25.

13b. Statens Plantepatologisk kontor I Nederlandene. f 0.15.

13c. El Servicio fitopatologico en los Paises Bajos. f 0,15.

14. De bescherming van den mol. Uitverkocht.
15. Proefnemingen met rook, ter bescherming van gewassen tegen nachtvorsten. Uitverkocht.
16. De aardappelwratziekte, 2e dr. f 0,25.

16a. Black scab (wart disease) in the Netherlands. f 0,25.

16b. La maladie verruqueuse (gale-noire) des pommes de terre aux Pays-Bas. f 0,25.

16c. Der Kartoffelkrebs in den Niederlanden. f 0,25.

17. Vogelkultuur door middel van nestkasten 6e druk, f 0,25.
18. Plantenziektenkundige waarnemingen I: Iepenziekte, Cattleyakevertje, Tarweontsmetting. Uitverkocht.
19. Bestrijding van plantenziekten in kleine tuinen I. 3e dr. f 0,25.
20. Wormstekigheid bij appel en peer, 3e dr. f 0,25.
21. Bestrijding van plantenziekten in kleine tuinen II. 2e dr. f 0,25.
22. Plantenziektenkundige waarnemingen II. Gezondheidstoestand van te velde gekeurde aardappelen. — Gal aan Arabis alpina. — Vogelcultuur in fruittuinen. f 0,35.
23. De strepenziekte van de gerst. f 0,30.
24. Plantenziektenkundige waarnemingen III: Iepenziekte. — Chloroclystis rectangulata. f 0,45.
25. Bestrijding van tomatenziekten in Engeland (reisverslag). f 0,15.
26. Ziekten en beschadigingen van tomaten, 2e dr. f 0,45.
27. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in de jaren 1920 en 1921. f 1,—.
28. Plantenziektenkundige waarnemingen IV: Over emelten. f 0,45.
29. De groote en de kleine Narcisvlieg. f 0.10.
30. Vogelcultuur en Vogelstudie 1922. f 0,35.
31. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1922. f 0,45.
32. Het vroeg rooien van aardappelen voor pootgoed en de bewaring in moderne pootaardappelbewaarplaatsen, 2e dr. f 0,15.

Z.O.Z.

33. Sproeien en Sproeiers, 5e dr. f 0,40.
34. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1923. f 0,60.
35. Plantenziektenkundige waarnemingen V: Kool: Rotstronken, Stippel- en Randjeskool. f 0,50.
36. De Plantenziektenkundige Dienst in Nederland, 2e dr. f 0,55.
37. De herdenking van het 25-jarig bestaan van den Plantenziektenkundigen Dienst, 29 November 1924. Uitverkocht.
38. De Spreeuw. f 0,15.
39. De Roek in Nederland. f 0,15.
40. Onderzoek naar de vatbaarheid van aardappelsoorten voor de wratziekte in de jaren 1922-'24. f 0,20.
41. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1924. f 0,50.
42. Plantenziektenkundige waarnemingen VI: Een studie over emelten. f 1,40.
43. Middelen tegen plantenziekten en schadelijke dieren 4e dr. f 0,20.
44. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1925. f 0,90.
45. Smalle graanvlieg en fritvlieg. f 0,25.
46. De berichtendienst van den Plantenziektenkundigen Dienst. f 0,15.
47. Aantasting van suikerbieten en mangelwortelen door *Phoma betae* Frank. f 0,25.
48. Het blauw-worden van aardappelen. f 0,25.
49. Insectenbestrijding uit vliegtuigen. f 0,60.
50. De schurftziekte bij appel en peer, 3e dr. f 0,20.
51. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1926. f 0,80.
52. De aardappelziekte (*Phytophthora infestans*), 2e dr. f 0,15.
53. Een waarschuwingsdienst voor het optreden van de aardappelziekte. f 0,10.
54. Draaihartigheid bij kool. f 0,20.
55. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1927. f 0,80.
56. Plantenziektenkundige waarnemingen VII: Knopvraat v. meezen aan roode bes. — Mijten aan Komkommer. — Randjesziekte roode bes, Gele Hortensia's. — Tomatenkanker. f 0,20.
57. Rapport over de middelen ter voorkoming van schade door spreeuwen in boomgaarden en fruittuinen. f 0,10.
58. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1928. f 0,80.
59. Rupsenplagen: Bastaardsatijnvlinder, plakker, ringelrups, satijnvlinder en spinselmot, 3e dr. f 0,30.
60. Plantenziektenkundige waarnemingen VIII: De iepenziekte en de iepenspintkevers. — Eenige oude gegevens over ziekten in boomen (vnl. in iepen). f 0,35.
61. Vermeende en werkelijke gevaren verbonden aan het gebruik van giftige bestrijdingsmiddelen in land- en tuinbouw. f 0,20.
62. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1929, f 1,20.
63. Grondontsmetting. f 0,35.
64. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1930. f 1,40.
65. Studie over vogels en hun omgeving. f 0,65.
66. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1931. f 1,10.
67. Bestuiven en bestuivers. f 0,25.
68. De Coloradokever. f 0,20.
69. Bijdrage tot de biologie en de ecologie van den Spreeuw (*Sturnus vulgaris* L.) gedurende zijn voortplantingstijd. f 1,—.
70. Ziekten en beschadigingen van klein fruit (bessen, frambozen, aardbeien). f 0,35.
71. Rapport inzake het onderzoek der vliegenplaag op de stortplaats van het Haagsche stadsvuil te Wijster. f 0,20.
72. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1932. f 1,10.
73. Sproeischema voor fruitboomen, 3e dr. f 0,10.
74. Onderzoek over de karwijmot (*Depressaria nervosa* Hw) en haar bestrijding. f 0,30.
75. Het spreeuwenvraagstuk voor de fruitteelt. f 0.15.
76. Verslag over de werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst in het jaar 1933. f 0,75.
77. Beschrijving van de knollen en de lichtkiemen van aardappelrassen. f 0,40.
78. Voorloopige mededeeling over de resultaten der proefnemingen met chemische middelen ter bestrijding der Karwijmot (Depressaria nervosa HW.) in 1934. f 0.15.
79. De wet tot bestrijding van den Coloradokever. f 0.10.